DOMSTOLENS DOM (Tredje Afdeling)
13. juli 1995 *

I sag C-474/93,

angående en anmodning, som Arrondissementsrechtbank, Zwolle (Nederlandene), i medfør af protokollen af 3. juni 1971 vedrørende Domstolens fortolkning af konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager, har indgivet til Domstolen for i den for nævnte ret verserende sag,

Hengst Import BV

mod

Anna Maria Campese,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af artikel 27, nr. 2, i den nævnte konvention af 27. september 1968 (EFT 1978 L 304, s. 17), som ændret ved konventionen af 9. oktober 1978 om Kongeriget Danmarks, Irlands og Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirlands tiltrædelse (EFT L 304, s. 1, og — den ændrede tekst — s. 77),

har

DOMSTOLEN (Tredje Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, C. Gulmann, og dommerne J.C. Moitinho de Almeida (refererende dommer) og D.A.O. Edward,

* Processprog: nederlandsk.

generaladvokat: F.G. Jacobs
justitssekretær: R. Grass,

efter at der er indgivet skriftlige indlæg af:

— Hengst Import BV ved advokat H. F. Hoogeveen, Zwolle

— A. M. Campese ved advokat A. A. Renken, Zwolle

— den italienske regering ved professor U. Leanza, chef for Udenrigsministeriets servizio del contenzioso diplomatico, som befuldmægtiget, bistået af avvocato dello Stato O. Fiumara, som befuldmægtiget

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved P. van Nuffel, Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtiget,

på grundlag af den refererende dommers rapport,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 4. maj 1995,

afsagt følgende

Dom

1 Ved dom afsagt den 15. december 1993, indgået til Domstolen den 20. december 1993, har Arrondissementsrechtbank, Zwolle (herefter benævnt »Arrondissementsrechtbank«), i medfør af protokollen af 3. juni 1971 vedrørende Domstolens fortolkning af konventionen af 27. september 1968 om retternes

kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager, stillet et præjudicielt spørgsmål om fortolkningen af artikel 27, nr. 2, i den nævnte konvention (EFT 1978 L 304, s. 17), som ændret ved konventionen af 9. oktober 1978 om Kongeriget Danmarks, Irlands og Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirlands tiltrædelse (EFT L 304, s. 1, og — den ændrede tekst — s. 77, herefter benævnt »konventionen«).

2 Spørgsmålet er blevet rejst under en sag, der føres mellem A. M. Campese, som har bopæl i Italien, og selskabet Hengst BV (herefter benævnt »Hengst«), som har hjemsted i Nederlandene. Sagen er opstået i anledning af nogle fakturaer for levering af sko i årene 1987 og 1988, som kun delvis er blevet betalt.

3 På grundlag af bestemmelser om en summarisk inddrivelsesprocedure, en såkaldt »procedimento d'ingiunzione«, fremsatte A. M. Campese den 28. marts 1989 over for retsformanden for Tribunale di Trani begæring om udstedelse af et »decreto ingiuntivo« (betalingspålæg), hvorefter Hengst til A. M. Campese skulle betale et beløb på 11 214 875 LIT med rente efter loven og erstatning af omkostningerne.

4 En »procedimento d'ingiunzione« er en summarisk procedure, hvorefter fordringshaveren efter en begæring, som indledningsvis ikke meddeles modparten, kan opnå et fuldbyrdelsesfundament over for skyldneren.

5 Proceduren iværksættes ved, at fordringshaveren, under fremlæggelse af den fornødne dokumentation, fremsætter begæring om, at retten over for skyldneren udsteder et pålæg om betaling af det krævede beløb eller om levering af de pågældende varer inden for en frist, som normalt er på 20 dage (jf. artikel 641 i codice di procedura civile (den italienske civilproceslov, herefter benævnt »CPC«)). I henhold til CPC's artikel 643, stk. 2, forkyndes en genpart af pålægget og en genpart af begæringen for rekvisitus. I artikel 643, stk. 3, bestemmes det, at forkyndelsen af disse to dokumenter udgør indledningen af sagen. Fra forkyndelsestidspunktet kan rekvisitus begære genoptagelse indtil udløbet af den frist, der er fastsat for frivillig opfyldelse af påkravet, jf. CPC's artikel 641.

6 Som udgangspunkt er pålægget ikke i sig selv eksigibelt, idet der til fuldbyrdelsen kræves en tilladelse fra retten, som gives efter udløbet af fristen for at begære genoptagelse og på fordringshaverens begæring. Efter begæring fra fordringshaveren kan betalingspålægget dog fuldbyrdes på foreløbigt grundlag, såfremt fordringen støttes på en veksel, en check trukket på en bank, en bankcheck, en afregningsnota for en børshandel eller et dokument bekræftet af en notar eller en offentlig embedsmand med beføjelse hertil (jf. CPC's artikel 642, stk. 1). Retten kan endvidere give tilladelse til fuldbyrdelse på foreløbigt grundlag, såfremt der er risiko for, at en forsinkelse med fuldbyrdelsen vil medføre et alvorligt tab (CPC's artikel 642, stk. 2).

7 Såfremt skyldneren begærer afgørelsen om udstedelse af betalingspålægget genoptaget inden for den fastsatte frist, overgår sagen til behandling som en almindelig domssag (CPC's artikel 645). I modsat fald erklærer retten pålægget for eksigibelt efter begæring fra fordringshaveren. Retten skal dog forinden foranstalte en fornyet forkyndelse, hvis det er sandsynligt, at skyldneren ikke har fået kendskab til betalingspålægget (CPC's artikel 647).

8 I det konkrete tilfælde i hovedsagen udstedte retsformanden for Tribunale di Trani et betalingspålæg den 1. april 1989. Den 23. maj 1989 blev pålægget, sammen med begæringen om udstedelsen af pålægget, forkyndt for Hengst i Nederlandene. Forkyndelsen fandt sted på foranledning af statsadvokaturen ved Arrondissementsrechtbank, Zwolle, og i overensstemmelse med Haagerkonventionen af 15. november 1965 om forkyndelse i udlandet af retslige og udenretslige dokumenter i sager om civile eller kommercielle spørgsmål.

9 Den 31. juli 1989 erklærede retsformanden for Tribunale di Trani betalingspålægget eksigibelt, efter at have konstateret, at pålægget var blevet forskriftsmæssigt forkyndt for rekvisitus, og at fristen på 20 dage var udløbet, uden at Hengst havde begæret udstedelsen af pålægget genoptaget. Beslutningen herom blev den 27. september 1989 udfærdiget i form af en erklæring, som blev udstedt af Tribunale di Trani's justitssekretær, og som blev påført betalingspålægget.

10 Ved kendelse afsagt den 20. november 1990 gav præsidenten for Arrondissementsrechtbank, Zwolle, tilladelse til fuldbyrdelse af det udstedte »decreto ingiuntivo« i medfør af Bruxelles-konventionens artikel 31, der har følgende

ordlyd: »De i en kontraherende stat trufne retsafgørelser, som er eksigible i den pågældende stat, kan fuldbyrdes i en anden kontraherende stat, når de på begæring af en berettiget part er blevet erklæret for eksigible i sidstnævnte stat.« Den 6. december 1990 lod A. M. Campese kendelsen forkynde for Hengst.

11 Hengst indbragte kendelsen for Arrondissementsrechtbank, Zwolle, og henviste herved til konventionens artikel 27, nr. 2, hvorefter en retsafgørelse ikke kan anerkendes, såfremt det indledende processkrift i sagen eller en tilsvarende retsakt ikke forskriftsmæssigt er blevet forkyndt eller meddelt den udeblevne sagsøgte i så god tid, at han har kunnet varetage sine interesser under sagen. Hengst gjorde gældende, at en forkyndelse af en genpart af betalingspålægget sammen med en genpart af begæringen om udstedelse af pålægget ikke kan betragtes som det indledende processkrift i sagen eller en tilsvarende retsakt i artikel 27, nr. 2's forstand. Dette måtte efter Hengst's opfattelse medføre, at det af Tribunale di Trani udstedte betalingspålæg ikke kunne anerkendes eller fuldbyrdes i henhold til konventionen.

12 Da Arrondissementsrechtbank fandt det tvivlsomt, hvilken fortolkning der skulle anlægges af konventionen, forelagde den Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Skal et 'decreto ingiuntivo', som omhandlet i den italienske civilproceslovs fjerde bog (artikel 633-656), eventuelt sammen med den indledende begæring om et sådant betalingspålæg, betragtes som 'det indledende processkrift i sagen eller en tilsvarende retsakt', som omhandlet i artikel 27, nr. 2, artikel 46, nr. 2, og artikel 20, stk. 2, i konventionen om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager?«

13 Indledningsvis bemærkes, at den fortolkning, der skal anlægges, kun kan angå konventionens artikel 27, nr. 2, da konventionens artikel 20 og artikel 46, stk. 2, som også nævnes i det præjudicielle spørgsmål, ikke er relevante for tvisten i hovedsagen. Artikel 20 retter sig således til retsinstansen i domsstaten og ikke i den stat, hvor retsafgørelsen søges anerkendt eller begæres fuldbyrdet. For så vidt angår artikel 46 ses det ikke, at tvisten i hovedsagen skulle dreje sig om, hvorvidt A. M. Campese — som det kræves i denne konventionsbestem-

melse, når der er tale om en udeblivelsesdom — under anerkendelses- og eksekvaturproceduren har fremlagt et dokument, hvoraf det fremgår, at det indledende processkrift i sagen er blevet behørigt forkyndt inden for rammerne af den oprindelige sag.

14 Desuden bemærkes, at den pågældende afgørelse er en retsafgørelse, der kan anerkendes og fuldbyrdes i henhold til konventionens afsnit III, idet den kunne være gjort til genstand for kontradiktorisk behandling i den stat, hvor den er truffet, forud for, at den søgtes anerkendt og begæredes fuldbyrdet i Nederlandene (jf. dom af 21.5.1980, sag 125/79, Denilauler, Sml. s. 1553, præmis 13).

15 I medfør af CPC's artikel 645 kunne Hengst således have begæret genoptagelse for Tribunale di Trani inden for en frist på 20 dage fra forkyndelsen af det udstedte »decreto ingiuntivo«, hvilket ville have medført, at sagen var overgået til behandling som en almindelig domssag.

16 Med henblik på fortolkningen af begrebet »det indledende processkrift i sagen eller en tilsvarende retsakt« i konventionens artikel 27, nr. 2, bemærkes først, at samtlige bestemmelser i konventionen, både i afsnit II om kompetencen og i afsnit III om anerkendelse og fuldbyrdelse, bringer til udtryk, at det er hensigten, at det inden for rammerne af konventionens mål må påses, at sager, der fører til retsafgørelser, finder sted i former, der sikrer retten til kontradiktion (jf. Denilauler-dommens præmis 13)

17 Dette krav er særlig betydningsfuldt i tilfælde af sagsøgtes udeblivelse. Formålet med artikel 27, nr. 2, er netop at sikre, at en afgørelse i en sag, hvor sagsøgte er udeblevet, kun kan anerkendes eller fuldbyrdes på grundlag af konventionen, hvis sagsøgte har haft mulighed for at varetage sine interesser under sagen for retten i domsstaten (jf. dom af 16.6.1981, sag 166/80, Klomps, Sml. s.1593, præmis 9, og af 12.11.1992, sag C-123/91, Minalmet, Sml. I, s. 5661, præmis 18). Med henblik herpå stilles der i bestemmelsen krav om, at det indledende processkrift i sagen eller en tilsvarende retsakt er blevet forskriftsmæssigt og rettidigt forkyndt for eller meddelt sagsøgte.

18 Som det fremgår af dommen i Minalmet-sagen, jf. ovenfor, præmis 19 og 20, må det endvidere kræves, for at sagsøgte kan varetage sine interesser, at forkyndelsen eller meddelelsen af det indledende processkrift i sagen eller en tilsvarende retsakt, jf. konventionens artikel 27, nr. 2, skal finde sted forud for, at der træffes en eksigibel retsafgørelse i domsstaten.

19 Heraf følger, at begrebet det indledende processkrift i sagen eller en tilsvarende retsakt, jf. konventionens artikel 27, nr. 2, skal forstås således, at det betegner den eller de retsakter, hvis forskriftsmæssige og rettidige forkyndelse for eller meddelelse til sagsøgte sætter denne i stand til at gøre sine rettigheder gældende forud for, at der træffes en eksigibel retsafgørelse i domsstaten.

20 Herefter må et »decreto ingiuntivo« samt rekvirentens begæring om udstedelse heraf antages at udgøre det indledende processkrift i sagen eller en tilsvarende retsakt, som omhandlet i konventionens artikel 27, nr. 2, dels fordi forkyndelsen af disse to dokumenter bevirker, at rekvisitus får en frist til at begære genoptagelse, dels fordi rekvirenten ikke kan opnå en eksigibel afgørelse, før den nævnte frist er udløbet.

21 Der er grund til at fremhæve, at det indledende processkrift i sagen i det foreliggende tilfælde udgøres af betalingspålægget og begæringen om pålægget i forening. Et »decreto ingiuntivo« består således kun af en formular, som, for at kunne forstås, skal læses sammen med begæringen. På den anden side vil en forkyndelse alene af begæringen ikke sætte rekvisitus i stand til at afgøre, om han skal tage skridt til at varetage sine interesser, idet han, uden et »decreto ingiuntivo«, ikke vil have kendskab til, om retten har taget begæringen til følge. Hertil kommer, at kravet om en forkyndelse af et »decreto ingiuntivo« sammen med begæringen bekræftes af CPC's artikel 643, hvori det bestemmes, at en sådan forkyndelse udgør indledningen af sagen.

22 I sit skriftlige indlæg for Domstolen har Kommissionen — til støtte for, at Tribunale di Trani's afgørelse ikke kan anerkendes og fuldbyrdes — fremført et argument, som ikke er blevet rejst for de nationale retsinstanser. I CPC's artikel 633, stk. 3, sidste afsnit, bestemmes det således, at »betalingspålæg ikke kan udstedes, hvis forkyndelsen for rekvisitus, jf. artikel 643, skal finde sted uden

for Italien eller uden for områder under italiensk jurisdiktion«. Under henvisning til, at forkyndelsen i den pågældende sag fandt sted i Nederlandene, har Kommissionen anført, at den hermed ikke kan udgøre det indledende processkrift i sagen, jf. konventionens artikel 27, nr. 2. Den nederlandske domstol vil således kunne nægte at anerkende Tribunale di Trani's afgørelse som følge af, at det indledende processkrift i sagen ikke er blevet forskriftsmæssigt forkyndt.

23 Dette kan ikke tiltrædes.

24 For det første har artikel 27, nr. 2, kun til formål at sikre, at det indledende processkrift i sagen eller en tilsvarende retsakt er blevet forskriftsmæssigt forkyndt for eller meddelt sagsøgte i så god tid, at han har kunnet varetage sine interesser. Bestemmelsen giver derimod ikke retten i den stat, begæringen rettes til, adgang til at nægte at anerkende og fuldbyrde en retsafgørelse som følge af en eventuel tilsidesættelse af andre regler i domsstatens retsorden end dem, der angår spørgsmålet om, hvorvidt en forkyndelse er forskriftsmæssig.

25 For det andet vil en eventuel tilsidesættelse — fra den rets side, som har truffet afgørelsen — af CPC's artikel 633, stk. 3, sidste afsnit, ikke udgøre en af de grunde til at nægte anerkendelse, som er fastlagt i de øvrige bestemmelser i artikel 27, og heller ikke et af de udtømmende opregnede tilfælde i konventionens artikel 28, hvor retten i anerkendelses- og fuldbyrdelsesstaten har adgang til at efterprøve, om retten i domsstaten har haft den fornødne kompetence.

26 Det spørgsmål, den nationale ret har forelagt, må herefter besvares med, at et »decreto ingiuntivo«, som omhandlet i den italienske civilproceslovs fjerde bog (artikel 633-656), sammen med den indledende begæring om et sådant betalingspålæg, skal betragtes som »det indledende processkrift i sagen eller en tilsvarende retsakt«, som omhandlet i konventionens artikel 27, nr. 2.

Sagens omkostninger

27 De udgifter, der er afholdt af den italienske regering og af Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke erstattes. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (Tredje Afdeling)

vedrørende det spørgsmål, der er forelagt af Arrondissementsrechtbank, Zwolle, ved dom af 15. december 1993, for ret:

Et »decreto ingiuntivo«, som omhandlet i den italienske civilproceslovs fjerde bog (artikel 633-656), skal, sammen med den indledende begæring om et sådant betalingspålæg, betragtes som »det indledende processkrift i sagen eller en tilsvarende retsakt«, som omhandlet i artikel 27, nr. 2, i konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager, som ændret ved konventionen af 9. oktober 1978 om Kongeriget Danmarks, Irlands og Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirlands tiltrædelse.

Gulmann Moitinho de Almeida Edward

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 13. juli 1995.

R. Grass C. Gulmann

Justitssekretær Formand for Tredje Afdeling